

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Fi2026/00105

fi.remissvar@regeringskansliet.se
elin.sedin@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkande

-Ett nytt incitament baserat på utgifter för FoU-personal (SOU 2026:1) med anledning av nya internationella regler

Sammanfattning

Företagarförbundet välkomnar ambitionen att stärka Sveriges konkurrenskraft och att förbättra villkoren för forskning och utveckling. Det är positivt att utredningen har ambitionen att föreslå ett generellt incitament som i princip ska kunna användas av företag av alla storlekar. Detta är särskilt viktigt eftersom små och nya företag ofta står för innovationer och enligt betänkandet spelar små och medelstora företag en betydande roll i Sveriges innovationsaktivitet.

Samtidigt anser vi att betänkandet i sin nuvarande form inte tar tillräckliga hänsyn till småföretagens faktiska villkor. För mindre företag är likviditet, förutsägbarhet, enkel administration och låg rättsosäkerhet ofta mer avgörande än storleken på ett skatteincitament. Mot denna bakgrund anser vi:

1. att en återbetalningsbar skattereduktion i grunden är att föredra framför ett förhöjt kostnadsavdrag ur ett småföretagarperspektiv, eftersom även företag utan beskattningsbart överskott kan få och göra faktisk nytta av stödet,
2. att regelverket måste göras enklare, tydligare och mer förutsägbart än vad som följer av dagens FoU-regler,
3. att de administrativa kraven måste begränsas så att inte små företag skräms bort och avstår från att ansöka,

Företagarförbundet är en ideell och partipolitiskt obunden organisation, som sedan 1936 arbetar för att göra det bättre, enklare och tryggare att starta och driva samt utveckla småföretag i Sverige. Att skapa opinion om och öka förståelsen för småföretagarnas roll samt betydelse i samhällsutvecklingen och för tillväxten är kärnan i vår verksamhet. Därutöver levererar vi kvalificerade förmåner och tjänster till våra medlemmar.

4. att regeringen bör överväga särskilda lättnader eller förenklingsregler för små och medelstora företag, och
5. att finansiering av reformen inte bör ske på ett sätt som försämrar investeringsförutsättningarna för mindre och växande företag.

Allmänna synpunkter

Utredningen utgår från att båda modellerna ska omfatta alla som bedriver näringsverksamhet och att underlaget ska avgränsas till löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar till personal som arbetar med FoU inom EES. Det skapar i viss mån enkelhet och förutsebarhet. Samtidigt riskerar denna avgränsning att missa hur FoU faktiskt bedrivs i små företag, där utvecklingsarbete ofta sker i små team, nära den löpande affären och med inslag av externa specialisttjänster, konsulter, pilotprojekt och kombinerade roller.

För större företag kan ett personalbaserat incitament fungera relativt väl, eftersom FoU ofta bedrivs i särskilt avgränsade funktioner. För små företag är gränsdragningarna svårare. En vd, grundare eller teknisk chef kan i praktiken växla mellan produktutveckling, försäljning, kundanpassning och drift från vecka till vecka. Risken är därför att regelverket i praktiken blir mer tillgängligt för större företag med etablerade administrativa strukturer än för små innovativa bolag.

Val av modell - Återbetalningsbar skattereduktion bör förordas

Utredningen redovisar att det förhöjda kostnadsavdraget ger större genomsnittlig lättnad för företag med överskott, men att det inte ger någon direkt nytta för företag som går med förlust. Den återbetalningsbara skattereduktionen kan däremot utnyttjas även av företag som går med förlust. Detta är enligt vår mening avgörande. För många små och växande FoU-bolag uppstår kostnaderna långt innan intäkterna, och just under uppstarts- och expansionsfasen är likviditeten som mest ansträngd.

Ur småföretagarperspektiv bör därför den återbetalningsbara skattereduktionen vara huvudspår. Ett incitament som bara fungerar fullt ut för företag med vinst riskerar att gynna mogna och kapitalstarka aktörer mer än de små företag som ofta står för nya lösningar, nya affärsmodeller och snabb omställning.

Vi tillstyrker därför i första hand alternativ 2 - återbetalningsbar skattereduktion.

Företagarförbundet är en ideell och partipolitiskt obunden organisation, som sedan 1936 arbetar för att göra det bättre, enklare och tryggare att starta och driva samt utveckla småföretag i Sverige. Att skapa opinion om och öka förståelsen för småföretagarnas roll samt betydelse i samhällsutvecklingen och för tillväxten är kärnan i vår verksamhet. Därutöver levererar vi kvalificerade förmåner och tjänster till våra medlemmar.

Det förhöjda kostnadsavdraget har begränsad träffsäkerhet för små företag

Utredningen visar att mikroföretag i genomsnitt får en lägre skattelättnad än större företag, och att lättnaden generellt ökar med företagsstorleken. Det är i sig väntat, men pekar också på ett problem: ju större bolag och ju mer etablerad FoU-organisation, desto större praktisk nytta. Ett förhöjt kostnadsavdrag riskerar därmed att förstärka redan existerande skillnader i förutsättningar mellan stora och små företag.

Behov av förenkling och rättssäkerhet

Utredningen föreslår att definitionerna av forskning och utveckling ska vara desamma som i de nuvarande reglerna om särskilt FoU-avdrag och att bedömningen av arbetets omfattning ska göras varje kalendermånad. Det kan ge systematik, men ur småföretagarperspektiv finns en uppenbar risk att regelverket blir svårt att tillämpa i praktiken.

För små företag är det sällan möjligt att föra avancerad intern dokumentation över FoU-insatser på samma sätt som i större koncerner. Om tillämpningen kräver omfattande tidsredovisning, detaljerad intern allokering och efterhandsbedömningar av vad som är "tillräckligt FoU-arbete" riskerar stödet att bli teoretiskt öppet men praktiskt otillgängligt eller svårtillgängligt.

Vi anser därför att regeringen bör:

- införa tydliga och praktiskt användbara vägledningar för vad som utgör FoU i mindre företag,
- överväga schabloniserade eller förenklade beviskrav för små företag,
- säkerställa att det går att få snabb och kvalificerad förhandsvägledning, och
- minska risken för att gränsdragningar i praktiken blir beroende av Skatteverkets skiftande bedömningar.

I betänkandet och de särskilda yttrandena lyfts också behovet av särskild kompetens i bedömningen av FoU-frågor och att Skatteverket annars riskerar att bli styrande för vilka företag som faktiskt får del av incitamentet. Denna invändning är särskilt relevant för små företag, som i regel har mindre resurser att driva processer och överklaganden.

Företagarförbundet är en ideell och partipolitiskt obunden organisation, som sedan 1936 arbetar för att göra det bättre, enklare och tryggare att starta och driva samt utveckla småföretag i Sverige. Att skapa opinion om och öka förståelsen för småföretagarnas roll samt betydelse i samhällsutvecklingen och för tillväxten är kärnan i vår verksamhet. Därutöver levererar vi kvalificerade förmåner och tjänster till våra medlemmar.

Administrativa kostnader och kontroll

Utredningen framhåller att effektiv skattekontroll är nödvändig och att kontrollverksamheten behöver förstärkas, särskilt vid en återbetalningsbar skattereduktion där bedrägeririsken bedöms som större. Det anges också att Skatteverket redan i dag lägger betydande resurser på kontroll av FoU-avdrag och att ytterligare resurser kommer att krävas.

Vi har förståelse för behovet av kontroll. Men kontrollsystemet får inte utformas så att seriösa småföretag möts av en oproportionerlig administrativ börda. Ett småföretag med 5-15 anställda har sällan skattejurister eller särskilda compliancefunktioner. Varje ny dokumentationsbörda innebär tid och kostnad som tas från produktutveckling och nyanställningar.

Det bör därför uttryckligen framgå att:

- kontrollen ska vara riskbaserad och proportionerlig,
- Skatteverket ska prioritera enkla, standardiserade ansöknings- och uppgiftsrutiner,
- mindre formaliafel inte automatiskt ska leda till att hela stödet faller bort, och
- myndigheterna ska ha ett tydligt uppdrag att kombinera kontroll med stödjande vägledning.

Små företags verkliga FoU-kostnader bör beaktas bättre

Utredningen avgränsar underlaget till utgifter för egen personal och motiverar detta med enkelhet, träffsäkerhet och kontrollbarhet. Det är begripligt, men från småföretagarperspektiv blir avgränsningen snäv. Små företag köper ofta in spetskompetens externt eftersom de saknar möjlighet att anställa all kompetens i egen regi. Det gäller särskilt inom mjukvara, testning, regulatoriska frågor, prototypframtagning och patentnära arbete.

Vi anser därför att regeringen bör överväga om en begränsad andel externa FoU-tjänster ska kunna ingå i underlaget för små och medelstora företag, alternativt i ett senare steg utredas särskilt. Annars finns en risk att systemet i praktiken utestänger små företag och därmed strider mot en del av syftet.

Företagarförbundet är en ideell och partipolitiskt obunden organisation, som sedan 1936 arbetar för att göra det bättre, enklare och tryggare att starta och driva samt utveckla småföretag i Sverige. Att skapa opinion om och öka förståelsen för småföretagarnas roll samt betydelse i samhällsutvecklingen och för tillväxten är kärnan i vår verksamhet. Därutöver levererar vi kvalificerade förmåner och tjänster till våra medlemmar.

Finansiering

I de särskilda yttrandena riktas kritik mot att finansiera reformen genom försämrade ränteavdragsregler, eftersom detta kan slå mot investeringsintensiva företag och innebära en omfördelning från breda delar av företagssektorn till FoU-intensiva företag. Den invändningen är viktig även ur småföretagarperspektiv. Små och växande företag är ofta beroende av extern finansiering och är känsliga för försämrade kapitalvillkor.

Vi anser därför att regeringen bör undvika finansieringslösningar som indirekt försvårar investeringar, expansion eller kapitalförsörjning för mindre företag.

Uppföljning

Vi delar utredningens bedömning att reformen bör följas upp efter ett par år. Uppföljningen bör dock inte enbart avse offentligfinansiella effekter och total FoU-volym, utan särskilt analysera:

- hur stor andel av stödet som tillfaller mikro- och småföretag,
- hur många små företag som faktiskt ansöker och beviljas stöd,
- vilka administrativa kostnader som uppstår för små företag,
- om regelverket leder till rättsosäkerhet eller hög andel tvister, och
- om incitamentet påverkar nyanställningar, kommersialisering och överlevnad i unga FoU-bolag.

Avslutningsvis

Företagarförbundet tillstyrker att ett nytt skatteincitament för forskning och utveckling införs, men anser att reformen måste utformas tydligare utifrån små och växande företags villkor.

Vi förordar därför att:

1. återbetalningsbar skattereduktion väljs framför förhöjt kostnadsavdrag,
2. regelverket förenklas och görs mer förutsebart för mindre företag,
3. administrativa krav och dokumentationsbörda begränsas,
4. rättssäkerheten stärks genom bättre vägledning och möjlighet till kvalificerade förhandsbedömningar,
5. regeringen överväger om även vissa externa FoU-kostnader bör kunna omfattas för små och medelstora företag, samt
6. reformen följs upp särskilt utifrån småföretagens användning och utfall.

Företagarförbundet är en ideell och partipolitiskt obunden organisation, som sedan 1936 arbetar för att göra det bättre, enklare och tryggare att starta och driva samt utveckla småföretag i Sverige. Att skapa opinion om och öka förståelsen för småföretagarnas roll samt betydelse i samhällsutvecklingen och för tillväxten är kärnan i vår verksamhet. Därutöver levererar vi kvalificerade förmåner och tjänster till våra medlemmar.

Ett väl utformat FoU-incitament kan stärka svensk konkurrenskraft. Men för att nå full effekt måste det vara användbart inte bara för stora och etablerade företag, utan också för de små företag där morgondagens innovationer ofta växer fram. Utredningen visar själv på att små och medelstora företag spelar en viktig roll för innovationsaktiviteten i Sverige. Regelverket bör därför utformas så att dessa företag inte bara omfattas i teorin, utan också kan använda incitamentet i praktiken för att utvecklas och skapa arbetstillfällen.

Med bästa småföretagarhälsningar

Mats Assarsson

Ordförande, Företagarförbundet Fria Företagare

<mailto:mats.assarsson@ff.se>

0709-37 41 33

www.ff.se

Företagarförbundet är en ideell och partipolitiskt obunden organisation, som sedan 1936 arbetar för att göra det bättre, enklare och tryggare att starta och driva samt utveckla småföretag i Sverige. Att skapa opinion om och öka förståelsen för småföretagarnas roll samt betydelse i samhällsutvecklingen och för tillväxten är kärnan i vår verksamhet. Därutöver levererar vi kvalificerade förmåner och tjänster till våra medlemmar.